

Stanisław Lachman vel Nowakowski, urodzony 25 I 1905 r. w Brzezinach koło Ropczyc. Absolwent Państwowego Gimnazjum w Dębicy. W 1930 r. ukończył studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W czasie studiów śpiewał w renomowanym Krakowskim Chórze Akademickim. Po ukończeniu studiów odbył zasadniczą służbę wojskową w Zambrowie. Założył wówczas chór męski i występował z nim w różnych jednostkach wojskowych. Od roku szkolnego 1933/1934 pracował w Gimnazjum i Liceum w Mielcu, początkowo jako bezpłatny praktykant, a po pół roku jako nauczyciel kontraktowy. W listopadzie 1933 r. zdał egzamin nauczycielski przed Państwową Komisją w Poznaniu. Uczył języka polskiego, muzyki i śpiewu. W 1933 r. założył gimnazjalny chór męski „Melodia”, a w 1936 r. – żeński i mieszany. Wszystkie doprowadził do wysokiego poziomu artystycznego i liczących się sukcesów w I i II Konkursie Chórów Gimnazjalnych Polski Południowej w Krakowie (1937, 1939). Był także działaczem Towarzystwa Szkoły Ludowej. W pierwszych dniach okupacji hitlerowskiej w Mielcu został ostrzeżony przed aresztowaniem i przeniósł się do rodzinnych Brzezin. Wkrótce potem włączył się w działalność miejscowej Placówki ZWZ-AK. W jego domu zorganizowano punkt kontaktowy i szkoleniowy oraz prowizoryczny szpital dla rannych partyzantów. Od lipca 1940 r. pełnił funkcję zastępcy komendanta Placówki, a od V 1941 r. do IX 1944 r. był jej komendantem. Posiadał stopień podporucznika. Posługiwał się pseudonimami „Zan” i „Wielki”. Prowadził także (wspólnie z siostrą – Marią) tajne nauczanie. Uczestniczył w akcji „Burza”, dowodząc plutonem, a następnie kompanią. Po wojnie został zmuszony do opuszczenia rodzinnej miejscowości i pod zmienionym nazwiskiem – Nowakowski zamieszkał w Radomiu. Przez szereg lat pracował jako nauczyciel, a następnie pełnił funkcję kierownika Studium Nauczycielskiego. Udzielał się także w Związku Nauczycielstwa Polskiego i m.in. pełnił funkcję sekretarza. Żywo interesował się Mielcem i losami chóru „Melodia”. Uczestniczył w uroczystościach z okazji 35-lecia chóru (28 VI 1969 r.) w auli gmachu gimnazjalnego przy ul. J. Kilińskiego. Za działalność w ruchu oporu odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Zmarł w 1977 r. Spoczywa na cmentarzu parafialnym w Brzezinach. W 1984 r. Towarzystwo Śpiewacze „Melodia” przyjęło imię Stanisława Lachmana. Syn Władysława i Zofii z domu Święch. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. jako podporucznik piechoty. Po wojnie pracował jako nauczyciel w Liceum Pedagogicznym w Radomiu. Od 1 IX 1958 r. był wykładowcą języka polskiego w Studium Nauczycielskim w Radomiu, a od 1 II 1971 r. do końca roku akademickiego kierował Wydziałem Filologii Polskiej. Prowadził Studencki Teatr Poezji. W 1971 r. przeszedł na emeryturę. Zmarł 1 VII 1977 r. Pochowany na cmentarzu w Brzezinach.